

Maa- ja metsätalousministeriö
Kirjaamo
kirjaamo.mmm@gov.fi

Asia: Lausunto itämerennorppakiintiöstä metsästysvuosille 2025–2027

Viite: VN/18692/2025

Mielestämme on hyvä, että itämerennorpan kannanhoidollinen metsästyskiintiö nostetaan 425 yksilöön Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella, suunta on oikea. Itämerennorpan aiheuttamat vahingot kalastukselle ja vaelluskalakannoille kasvavat edelleen vuosi vuodelta. Etenkin rannikkokalastus Perämerellä on isossa haitankärsijän roolissa hyljekantojen nykytilassa.

Hyväksytty tosiasia on se, että itämerennorppakanta pelkästään Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella on yli 20 000 yksilöä. Uusi, vuoden 2024 populaatioanalyysimalli antaa itämerennorpan laskennalliseksi kannankooksi Perämerellä 20 000–36 000 yksilöä. Yleensä nämä mallit antavat arvioita varovaisuusperiaatteen mukaisesti. Todennäköisesti kannan koko Perämerellä on reilusti yli tuon mallin antaman alarajan. Vuotuinen kasvuvauhti Perämerellä on minimissään 1000 uutta norppayksilöä/vuosi (populaatio 20 000 yksilöä ja vuotuinen lisääntyminen 5 % = 1000 yksilöä).

Perämeren itämerennorppakanta on niin runsaslukuinen, että esimerkiksi hallin laskentakantaan ja metsästyskiintiöön suhteutettuna itämerennorppien metsästyskiintiö pitäisi mielestämme nostaa 750 yksilöön Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella. Sekään ei vaarantaisi itämerennorppakannan elinvoimaisuutta Perämerellä, vaikka huomioidaan Ruotsinkin kiintiö itämerennorpan metsästykselle. Mielestämme alueellisella kiintiöllä pitää pyrkiä siihen, ettei kanta enää kasva, sillä se on jo nyt kalastukselle ja vaelluskalakannoille kestäättömän korkealla tasolla Perämeren alueella. Niinpä Suomen ja Ruotsin yhteiset kannanhoidolliset kiintiöt pitäisi olla yhteensä vähintään 1000 yksilöä.

Mielestämme metsästysaikaa tulisi aikaistaa itämerennorpan osalta. Keväinen jäidenlähtö Perämerellä on aikaistunut ja hylkeiden kevätmetsästys jäiltä on sen myötä vaikeutunut entisestään. Itämerennorpat ovat saaneet kuuttinsa vieroitetuksi jo reilusti ennen huhtikuun puoliväliä. Sopiva ajankohta hylkeenpyynnin aloitukselle olisi 1.4.

Itämerennorpan alimitoitettu metsästyskiintiö on myös selkeässä ristiriidassa MMM:n vaelluskaloihin liittyvien strategioiden kanssa. Ylitiheillä hyljekannoilla on todistustasi suuri negatiivinen vaikutus syysiseen vaellussiian mädinhankintaan Perämeren vaelluskalajokien suilla. Tämä vaarantaa vaellussiian eteen tehdyn pitkäjänteisen kannanhoidollisen työn, joka suurelta osin tehdään talkoilla. Perämerellä tehdyillä vaellussiikaistutuksilla on kuitenkin merkitystä siiankalastukselle aina Selkämerelle saakka. Hylkeillä on negatiivinen vaikutus myös Tornion-Muonionjoen ja Simojoen alkuperäisiin vaelluskalakantoihin (merilohi, -taimen, vaellussiika ja nahkiainen).

Mielestämme hylkeiden metsästys tulisi hallitusti sallia myös Perämeren kansallispuiston alueella. Laki Perämeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta (528/2023) kumosi puistosta annetun asetuksen (538/1991). Tämä ei mielestämme ole hyvä asia, sillä kumotun asetuksen 4 § mahdollisti Metsähallituksen luvalla kasvi- tai eläinlajin yksilöiden lukumäärän vähentämisen, jos laji on lisääntynyt liikaa tai käynyt muuten vahingolliseksi. Kalastuksen, vaelluskalakantojen ja kalatalouden osalta hylkeiden kohdalla näin on Perämerellä kiistatta jo käynyt. Hylkeenpyyntiä pitäisi elvyttää siten, että nykyisiä merellisten luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännöksiä lievennetään ja hylkeenpyynti salitaan Selkämeren kansallispuiston tapaan. Missään nimessä uusia hylkeidensuojelualueita ei saa perustaa esimerkiksi Natura-verkoston laajentamisen yhteydessä.

Metsästettävä hyljesaalis pitää hyödyntää, muuten tuhlataan luonnonvaroja. Erittäin tärkeä seikka mihin haluamme suomalaisten päättäjien puuttuvan, on hyljetuotteiden kauppakielto. Tämän eteen Suomi on nyt yhdessä Ruotsin kanssa tehnytkin oikeansuuntaista yhteistyötä, mutta sitä pitää edelleen määrätietoisesti ja väsymättä jatkaa. Ainakin pienimuotoinen ja paikallinen hyljetuotteiden kaupallinen hyödyntäminen tulisi sallia kansallisella sääntelyllä, onhan hylkeistä saatavien traanin, nahkojen, lihojen ja luiden käyttö kuulunut hyvin tiiviisti Perämeren rannikon kulttuuriperintöön ja -historiaan. Hylkeiden perässä tänne on aikoinaan ihmisasutuskin tullut. On järjetöntä, että nykyään itämerennorppa (myös harmaahylje) jää käytännössä täysin hyödyntämättä eikä niitä pystytä hyödyntämään muualla kuin hylkeenpyytäjien omissa talouksissa. Hyljetuotteiden kaupallinen hyödyntäminen ei ole koskaan ollut suuren mittakaavan yritystoimintaa, mutta edes pienimuotoinen hyödyntäminen lisäisi molempien hyljelajien arvostusta merkittävinä riistalajeina ja saaliina. Se toisi myös pientä lisätuloa niille kaupallisille kalastajille, jotka pyydystävät myös hylkeitä. Tällä pienimuotoisella hyödyntämisellä myös osaltaan katettaisiin kustannuksia, joita hylkeiden pyynnistä väistämättä syntyy ja hylkeenpyyntiin liittyvä kulttuuri pysyisi elinvoimaisena.

Vesa Rantanen,
Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liiton toiminnanjohtaja